ÖRGÜTLENME

Errico Malatesta

Her şeyden önce işbirliği ve dayanışmanın uygulanması olan örgütlenme, sosyal yaşamın doğal ve zorunlu bir şartıdır; ortak bir amaç için çalışan gruplar üzerinde olduğu kadar genel olarak insan toplumu üzerinde de belirli bir etki ve güce sahip olan kaçınılmaz bir gerçektir. İnsan, kendini toplumdan tecrit ederek yaşamak isteyemeyeceği, istese de yaşayamayacağı için, *-aslında insan, toplum dışında ve arkadaşlarıyla işbirliği yapmaksızın kişiliğini geliştiremez, fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarını gideremez-* kendisiyle aynı zihniyete ve ortak çıkarlara sahip olanlarla özgür birliktelikler kurmasını olanaklı kılacak sosyal bilince veya araçlara sahip olmayanların, genellikle kendi kişisel çıkarları için başkalarının emeğini sömürme amacıyla bir sınıfın ya da egemen bir grubun kurduğu örgütlenmelere tabi olmaları kaçınılmazdır. Kitlelerin küçük bir ayrıcalıklı grup tarafından asırlar boyu baskı altında tutulması, çoğu emekçinin üretmek için, eğlenmek için ve baskı altında tutarak sömürmek isteyenlere karşı savunma ihtiyacı için örgütlenememesinin sonucudur. Anarşizm, bu durumu düzeltmek için mevcuttur...

Kendilerini anarşist olarak adlandıranlar *-böyle niteleyenler ya da nitelemeyenler-* arasında iki farklı görüş mevcuttur: Örgütlenme yanlıları ile örgütlenme karşıtları. Hemfikir olmayı başaramasak bile, en azından birbirimizi anlamaya çalışalım. Öncelikle ayrılıkları açıkça belirleyelim, bu konuda üçlü bir ayrımdan bahsedebiliriz: Genel olarak bugünün ve geleceğin toplumunun sosyal yaşam şartı ve ilkesi olarak örgütlenme; anarşist hareketin örgütlenmesi; hükümete ve kapitalizme karşı koyabilmek için halk güçlerinin, özellikle çalışanların güçlerinin örgütlenmesi...

Örgütlenmenin karşısında yer alanların temel hatası, örgütlenmenin otoritesiz kurulamayacağına inanmalarıdır.

Bize öyle geliyor ki örgütlenme, yani belirli bir amaç için kurulan ve bu amaca ulaşmak için gereken yapı ve araçlara sahip olan birlik, sosyal yaşamın zorunlu bir yanıdır. Kendini toplumdan tecrit eden insan, bir hayvan gibi yaşayamaz, çünkü, tropikal bölgeler ya da insan nüfusunun çok az olduğu zamanlar hariç, yaşaması için ihtiyaç duyduğu yiyeceği bulamaz; ve böyle bir ortamda hayvanların seviyesinin üstüne çıkması imkânsızdır. Bu nedenlerle, diğer insanlarla birlikte olan ya da, daha doğrusu, türlerin atalarının evrimi sonucu olarak kendini diğer insanlarla bir birlikteliğin içinde bulan kişi, ya başkalarının isteklerine boyun eğer *(köleleştirilir)*; ya başkalarını kendi isteklerine boyun eğmeye zorlar *(otorite olur)*; ya da herkesin yararına olanı elde etmek için diğer insanlarla kardeşçe anlaşarak yaşar *(birlik olur)*. Hiç kimse bu zorunluluktan kaçamaz; örgütlenmeye en şiddetli şekilde karşı çıkanlar sadece içinde yaşadıkları toplumun genel örgütlenmesine maruz kalmazlar, aynı zamanda yaşamların daki gönüllü eylemlerinde ve örgütlenmeye karşı başkaldırılarında kendi aralarında birlikler kurarlar, görev paylaşımı yaparlar, aynı düşünceye sahip olanlarla örgütlenerek toplumun kendilerine sağladığı araçları kullanırlar...

Otoritesiz, yani hiçbir zorlama olmaksızın örgütlenen bir toplumun var olma ihtimali olduğunu kabul ederek *-ve anarşistler bu olasılığı kabul etmelidirler, aksi halde anarşinin hiçbir anlamı kalmayacaktır-* anarşist hareketin örgütlenmesini tartışmaya geçelim.

Bu durumda da örgütlenme, gerekli ve yararlı görünmektedir. Eğer hareket, bütünü *-ortak bir amacı başarmak için çabalayan tüm bireyleri-* hedefliyorsa, bu insanların kendi aralarında anlaşmaları, güçlerini birleştirmeleri, görev paylaşımı yapmaları ve amaçlarını gerçekleştirmelerine yardım edeceğini düşündükleri tüm girişimlerde bulunmaları doğaldır. Kendini toplumdan tecrit ederek, başkalarıyla işbirliği yapmaksızın, hiçbir hazırlıkta bulunmaksızın, küçük çabalarını güçlü bir grubun çabalarıyla birleştirmeksizin kendi kendine hareket eden ya da hareket etmeye çalışan her birey kendini güçsüzlüğe mahkûm etmiş demektir; bu birey önemsiz, işe yaramaz faaliyetlerle çabalarını boşa harcar, amacına olan inancını kısa sürede kaybeder ve büyük bir olasılıkla tamamen pasif duruma düşer...

Bir matematikçi, bir kimyager, bir psikolog ya da bir sosyolog, hiçbir programı olmadığını ya da sadece gerçeği kanıtlamakla ilgilendiğini söyleyebilir. Onlar bir şeyler yapmaya değil, bir şeyler bilmeye çabalarlar. Fakat anarşi ve sosyalizm bilim değildir; anarşistlerin ve sosyalistlerin gerçekleştirmeye çalıştıkları ve bu nedenle kesin programlar olarak formüle etmeye ihtiyaç duydukları tasarı ve düşüncelerdir...

Eğer *(liderleri yaratanın örgüt olduğu)* doğruysa; anarşistlerin bir otoriteye boyun eğmeksizin bir araya gelemeyecekleri ve bir anlaşmaya varamayacakları doğruysa, bu, onların henüz iyi birer anarşist olamadıklarını ve anarşi'yi dünyaya yaymayı düşünmeden önce bir anarşist gibi yaşayabilmeyi düşünmeleri gerektiğini gösterir. Çıkar yol örgütlenmenin ortadan kaldırılmasında değil, her bireyin artan bilinende yatmaktadır... Küçük topluluklarda olduğu gibi büyük topluluklarda da *-bizim için söz konusu olmayan kaba kuvvet bir yana-* otoritenin kaynağı ve nedeni sosyal düzensizlikte yatmaktadır.

Bir topluluğun ihtiyaçları olduğunda ve üyeleri bu ihtiyacı kendiliğinden karşılamak için nasıl örgütleneceklerini bilemediklerinde, biri öne çıkar; tüm topluluk üyelerinin hizmetlerini kullanarak ve onları dilediği gibi yöneterek bu ihtiyaçları gideren bir otoritedir o. Eğer kullanılan yollar güvenli değilse ve insanlar ne gibi önlemler alacakları biliniyorlarsa, bir polis kuvveti ortaya çıkar ve ne tür hizmette bulunursa bulunsun karşılığında desteklenmek ve ücret almak ister, aynı zamanda kendini zorla kabul ettirir ve baskısını hissettirir; eğer topluluk bazı mallara ihtiyaç duyduğunda kendi ürettiklerini uzaktaki üreticilerle nasıl takas edeceğini bilmiyorsa, bir tüccar ortaya çıkar, alıcı ve satıcıların ihtiyaçlarını karşılamakla ilgili görünürken aslında kendisi kâr sağlar, bu nedenle üretici ve tüketiciye uygulayacağı fiyatları kendi belirler ve onları, bu fiyatları kabul etmek zorunda bırakır. Tüm bunlar gözümüzün önünde olup biter; ne kadar az örgütlenirsek, birkaç kişi tarafından baskı altında tutulma olasılığımız da o kadar artar. Ve bu anlaşılır bir şeydir...

Örgütlenme, bir otorite yaratmaktan çok, otoriteden kurtulmanın tek çaresidir; kolektif çalışmada bilinçli ve aktif roller üstlenebileceğimiz ve liderlerin elinde pasif birer alet olmaya son verebileceğimiz tek yoldur.

Fakat bir örgütlenmenin, bireyin faaliyetleri başkalarının faaliyetleriyle birleştirmeyi zorunlu kıldığı; böylece özgürlüğü ihlâl ettiği ve inisiyatifi engellediği düşünülmektedir. Gördüğümüz gibi aslında özgürlüğü engelleyen ve inisiyatifi imkansızlaştıran, insanın kendini toplumdan tecrit ederek güçsüz kılmasıdır. Özgürlük soyut bir hak değil, harekete geçme imkânının olmasıdır: Bu, bizim aramızda olduğu kadar, tüm toplum için de doğrudur. Ve insan hemcinsleriyle işbirliği yoluyla eylemini ve inisiyatif gücünü gösterme imkânı bulabilir.

Bence anarşist bir örgütlenme, bireyler ve gruplar karşısında tam özerkliği ve bağımsızlığı, ve dolayısıyla sorumluluğu; ortak amaçlar için işbirliğine dayalı eylemler yapmak üzere bir araya gelmenin yararlı olduğunu düşünenler arasında özgür anlaşmayı; kabul edilen programa karşıt bir harekette bulunmamayı ve vaadlerin yerine getirilmesini ahlâki bir görev olarak dikkate almalıdır. Daha sonra, bu temelde örgütlenmeyi hayata geçirmek için pratik biçimler ve uygun araçlar belirlenir. Gruplar, gruplar federasyonu, federasyonlar federasyonu, mitingler, kongreler, komiteler vs. bunun sonucudur. Fakat tüm bunlar özgürce yapılmalı, tek tek üyelerin düşünceleri ya da inisiyatifleri kısıtlanmamalıdır, ancak, tecrit durumunda imkânsız ya da etkisiz kalacak çabalar bu durumda kendilerine büyük bir hareket alanı bulurlar. Bir anarşist örgütlenmenin kongreleri, temsilci kurum olmanın getirdiği tüm dezavantajlara rağmen ...her türden otorite yanlılığından uzaktır, çünkü yasama yetkileri yoktur ve kendi kararlarını başkalarına zorla kabul ettirmezler. Kongreler, en aktif yoldaşlar arasında kişisel bağlantılar kurmaya, bu bağlantıları artırmaya; eylem araçları ve yollan üzerine programatik çalışma programlarım teşvik etmeye ve ana noktalarını belirtmeye; bölgesel durumlardan ve acil ihtiyaçlar nedeniyle yapılması gereken faaliyetlerden herkesi haberdar etmeye; dönemin anarşist görüşlerinin çeşitli akımlarını özetleyerek bunlardan bir tür istatistiki sonuç hazırlamaya yardım eder. Kongrelerin kararlan bağlayıcı değil, ilgili herkese sunulan öneri, tavsiye ve tekliflerdir; diğerleri tarafından kabul edilmediği sürece de bağlayıcı ve yürütme gücüne sahip olamayacaktır. Tayin ettikleri idari organların *-irtibat komiteleri, vs.-* emir verme yetkisi yoktur, kendilerinden özellikle talep edilen ve onaylananlar hariç, inisiyatif almazlar, kendi görüşlerini dayatma yetkileri yoktur, elbette bir yoldaşlar grubu olarak kendi görüşleri vardır ve bunu yayarlar, fakat bunlar asla örgütlenmenin resmi görüşleri olarak sunulamaz. Kongre sonuçlarını, bireylerden ve gruplardan gelen fikir ve önerileri yayımlarlar; gruplar arası ilişkileri ve çeşitli girişimlerde hemfikir olanlar arasındaki işbirliğini kolaylaştırmak amacıyla yararlanmak isteyenler için hareket ederler; herkes istediğiyle ilişki kurmakta ya da özel grupların tayin ettiği diğer komitelerden yararlanmakta özgürdür.

Anarşist bir örgütlenmenin üyeleri tüm fikirlerini ifade edebilir ve kabul edilen ilkelerle çelişmeyen ve diğerlerinin faaliyetlerine müdahale etmeyen her taktiği kullanabilirler. Belirli bir örgütlenme, anlaşma nedenleri uyuşmazlık nedenlerinden fazla olduğu sürece devam eder; aksi taktirde dağılır ve daha homojen gruplaşmaların olduğu bir başka örgütlenmenin kurulmasına neden olur.

Elbette bir örgütlenmenin yaşamı ve sürekliliği önümüzdeki uzun mücadelede bir basan koşuludur, dahası, her kurumun içgüdüsel olarak sürekli ve kalıcı olmayı hedeflemesi de çok doğaldır. Fakat liberter bir örgütlenmenin sürekliliği, üyelerinin manevi yakınlığının ve kurumlarının sürekli değişen koşullara uyum sağlayabilmesinin bir sonucu olmalıdır. Artık faydalı bir amaca hizmet etmeyen bir örgütlenmenin yok olması çok daha elzemdir.

Birbirimizle iyi anlaşmak ve anarşizmin tüm güçlerini güçlü bir harekette birleştirmek elbette bizi mutlu edecektir; fakat biz, üyeleri arasında gerçek bir anlaşma ve duygudaşlık bulunmayan, karşılıklı taviz ve şüphelere dayanan örgütlerin güvenilirliğine inanmıyoruz.

Kötü bir birlik oluşturmaktansa hiç birleşmemek daha iyidir. Fakat biz herkesin dostlarıyla birlikte olmasını, tecrit olmuş ve kaybolmuş güç olmamasını isteriz. Sözlerimizi bitirirken çalışanların hükümet ve işverenlere karşı koymak için oluşturduğu örgütlenmeden söz edeceğiz.

...Emekçiler, zorbaların örgütlü gücünü dağıtmak için ihtiyaç duydukları ahlâki, iktisadi ve fiziksel gücü bir arada bulamadıkları sürece asla özgürlüklerine kavuşamayacaklardır.

Günümüzde eylem ve propaganda için örgütlenmenin gerekliliğini kabul etmelerine rağmen, anarşist mücadele metotlarını izlemeyen ve anarşizmi amaç edinmemiş tüm örgütlenmelere düşman olan anarşistler dün olduğu gibi bugün de var... Bu yoldaşlar, radikal bir devrimden daha az önemli bir amaç için örgütlenen tüm güçlerin, devrimi kendilerinden yoksun bıraktığına inanırlar. Buna karşılık biz, onların bu yaklaşımının anarşist hareketi sürekli kısırlığa mahkûm ettiğini düşünüyoruz ve deneyimlerimiz de bu görüşümüzü doğrulamıştır. Propagandamızı yürütmek için insanların arasında olmamız gerekiyor; işçiler, yoldaşlarını, özellikle fikirlerimizi anlayan ve kabul edenleri ancak işçi birliklerinde bulurlar. İstediğimiz propagandayı birliğin dışında yürütmek mümkün olsa bile, bu propaganda emekçi halk üzerinde dikkate değer bir etki bırakamaz. Eğitimli, soyut düşünme yeteneğine ve kuramsal coşkuya sahip az sayıda birey bir yana, işçiler anarşizme bir hamlede ulaşamazlar. Sözde anarşist değil, inanmış bir anarşist olmak için, yoldaşlarla dayanışma duygusunun hissedilmesi, ortak çıkarların savunulmasında işbirliğinin öğrenilmesi ve patronlara ve patronları destekleyen hükümete karşı mücadele ederek patronların ve hükümetlerin işe yaramaz parazitler olduğunun, emekçilerin ülke ekonomisini kendi çabalarıyla düzene koyabileceklerinin farkına varılması gerekir. Ve emekçiler bunu anladıklarında kendilerini öyle adlandırmasalar bile anarşist olurlar.

Dahası, halka ait tüm örgütlenmeleri harekete geçirmek bizim temel fikirlerimizin mantıksal bir gereğidir ve bu nedenle programımızın bütünleyici bir parçası olmalıdır.

Fikirlerini kabul ettirmek için güç sahibi olmayı amaçlayan otoriter bir parti, halkın kendi kendine faaliyet gösteremeyen, biçimlenmemiş ve kolayca hakimiyet altına alınabilecek bir kütle olarak kalmasında çıkar görür. Ve bunun ardından mantıksal olarak, iktidarı ele geçirmek için ihtiyaç duyduğu örgütlerden başka örgütlenmelerin varlığını istememesi gelir: İktidarı yasal yollarla ele geçirmek istiyorsa seçim örgütlenmeleri; şiddet eylemine dayandırıyorsa askeri örgütlenme.

Fakat, biz anarşistler insanları özgürlüğe kavuşturmak istemiyoruz; insanların kendilerini özgürlüklerine kavuşturmalarını istiyoruz. Yukarıdan gelen ve zorbalıkla kabul ettirilen hiçbir şeyin iyi olduğuna inanmıyoruz; halk topluluklarından doğan, halkın gelişme evresine denk düşen ve halk ilerledikçe ilerleyen yeni bir yaşam tarzı istiyoruz. Bu nedenle tüm ilgi ve düşüncelerin bilinçli bir örgütlenmeyle ifade bulmasını ve sahip olduğu önem oranında komünal yaşam üzerinde bir etkisinin olması gerektiğini düşünüyoruz.

Biz, mevcut sosyal örgütlenmeye karşı mücadele etme ve herkese özgürlük ve mutluluk sağlayacak yeni bir toplumun ortaya çıkışının karşısına dikilecek engelleri yok etme görevini üstlendik. Bu amaca ulaşmak için kendimizi bir parti içerisinde teşkilatlandırarak sayımızı ve gücümüzü mümkün olduğunca artırmaya çalışıyoruz. Fakat eğer örgütlenen tek parti bizimki olsaydı; eğer emekçiler, birbirleriyle ilgisi ya da ilişkisi olmayan, sadece ortak bir zincirle bağlı yalnız bireyler olarak kalsalardı; eğer biz bir grup içinde örgütlenmiş anarşistler olmamıza karşın, diğer emekçilerle birlikte örgütlenmiş emekçiler olmasaydık, hiçbir şey başaramazdık ya da daha kötüsü kendimizi başkalarına zorla kabul ettirmiş olurduk... ve o zaman bu, anarşinin zaferi değil, bizim zaferimiz olurdu. Bu durumda, bizler kendimizi anarşist olarak adlandırmaya devam etsek de, genelin iyiliği söz konusu olduğun da gerçekte tüm hükümranlar kadar güçlü hükümranlar oluruz.